

V dňoch 23-24.5.2000 sa v holandskom Haagu konal seminár s názvom **Štatistika aktívneho starnutia**. Seminár organizoval Subkomitét pre sociálnu štatistiku CEIESu (The European Advisory Committee on Statistical Information in the Economic and Social Spheres) a EUROSTAT, v spolupráci s Sociálnym a kultúrnym plánovacím úradom (SCP) v Haagu. Zúčastnilo sa ho 67 zástupcov 23 krajín, experti EUROSTAU, OECD, ILO, ESTATu. Slovensko bolo zastúpené dvoma zástupcami - M. Olexom, generálnym riaditeľom sekcie sociálnej štatistiky a demografie ŠÚ SR, ktorý predniesol prednášku na tému „Aktívne starnutie v perspektívach vekovej štruktúry obyvateľstva, zamestnanosti a vládnej politiky v Slovenskej republike“ a D.Jurčovou z INFOSTATu – VDC.

Starnutie obyvateľstva je kľúčovým problémom európskych populácií na prelome tisícročí. Je to proces celoživotný, celospoločenský, zasahujúci všetky oblasti nášho života. Súvisí na jednej strane so znižovaním plodnosti a pôrodnosti, na druhej strane so znižovaním úmrtnosti a rastom strednej dĺžky života, a teda aj s predlžovaním ľudského života. Po dokončení demografickej revolúcie v rozvojových krajinách sa starnutie rozšíri aj na tieto krajiny, t.j. stane sa globálnym procesom. Svetová zdravotnícka organizácia označila fakt, že ľudia žijú dlhšie, za jeden z najväčších úspechov, ktoré ľudstvo dosiahlo pri vstupe do 21. storočia.

Proces starnutia má však čoraz rýchlejší priebeh a stavia súčasné generácie pred problémy, aké dotiaľ ľudstvo nezažilo. Podiel obyvateľov v poproduktívnom veku sa postupne zvyšuje a tento proces sa ešte urýchli odchodom silných populačných ročníkov z „povojnového boomu“ do dôchodku. To bude vytvárať silný tlak na sociálny systém - najmä dôchodkové zabezpečenie, na zdravotné zabezpečenie a systém starostlivosti o starých ľudí.

Preto Európska Únia už v súčasnosti formuluje nové prístupy v politickej rovine týchto oblastí. Nasledujúca dekáda teda ponúka príležitosti na ich realizáciu – zvyšovaním zamestnanosti, redukovaním zadĺženosti vo verejných financiách a prispôbením sociálneho ochranného systému, vrátane dôchodkového, novým podmienkam. Súčasne sa ukazuje ako potrebné zlepšovať podmienky pre aktívne starnutie, aby sa stimulovala vysoká zamestnanosť aj vo vyššom veku.

Zásadnou otázkou v tomto procese sa stáva aj zabezpečenie a štruktúra demografických údajov. Politika aktívneho starnutia si vyžaduje pohľady a nové zdrojové dáta. Cieľom seminára bolo zosúladiť možnosti producentov, potreby užívateľov; posúdiť obmedzenia i štatisticky nepokryté miesta, ako aj spracovanie údajov o starnutí, atď., z pohľadu nových potrieb a priorít, ale aj z potrieb budúcnosti. Osobitným cieľom seminára bolo vypracovanie odporúčení pre oblasť sociálnej štatistiky na národnej i medzinárodnej úrovni.

Hlavné rokovanie bolo rozdelené do troch tém:

1. Podmienky pre aktívne starnutie na medzinárodnej úrovni
2. Zdravie starnúcej populácie
3. Aktívna účasť starých ľudí na socio-ekonomickom živote

Z rokovania vyplynuli tieto závery:

1. EUROSTAT si kladie za cieľ zlepšiť databázu informácií o starých ľuďoch. To si vyžaduje čo najviac diferencované prístupy, t.j. orientovať sa nie na jednotlivé vekové skupiny, ale na rôznorodé životné situácie, ktoré charakterizujú také faktory, ako životný štýl (aktívny prístup k životu), zdravie, ekonomická situácia, interregionálna solidarita, kvalita životných podmienok.
2. Do úvahy vždy treba brať rozdiely medzi pohlaviami (gender aspects)
3. V budúcnosti bude veľmi dôležité zamerať sa aj na analýzy prechodu od aktívneho veku do dôchodkového, pretože sa očakáva, že aj tento životný úsek bude mať rôznorodé a flexibilné podoby.
4. Zo všetkých príspevkov, ktoré odzneli na seminári vyplynulo, že je potrebné vypracovať dlhodobé štúdie na získanie čo najkomplexnejších poznatkov o starnutí.
5. Z príspevkov vyplynula aj potreba zabezpečiť porovnateľnosť dát o starnutí na európskej úrovni.

Všetky príspevky z konferencie sú prístupné na adrese:

<http://forum.europa.eu.int/Public/irc/dsis/ceies/library>